

Subtitle Format Sorani

Chapter 1 Introduction

ئەو پرۆسە زیندووێی که تاکە خانەییکی مرۆی پیتراو دەبیت بە 100- ترلیۆن- خانەیی گەرە که رەنگە سەر نجر اکیشترین دیاردەیی سرووشت بی.

لینکۆلەرەوان نیستا دەزانن که زۆر بەی ئەو فەنکشنە روئینانەیی لەشی مرۆی گەرە دەیکات لە کاتی دووگیانیدا دامەزراوە - زۆر جار بەر لەدایکبوون.

دەمی پیشکەوتن بەر لەدایکبوون بەر دەوام وەک کاتی نامادەبوون تیگەیشتووین که پیشکەوتنی مرۆ زۆر پیکهاتە بەنجام دەگەیی، چەندین کارامەیی بەر جەستە دەکات، که پنیوستیتی بو بەر دەوامی پاش لەدایکبوون.

Chapter 2 Terminology

دووگیانی لە مرۆدا خۆرسک نزیکەیی 38 هەفتە بەر دەوام دەبی لە کاتی پیتاندنەوێ یان جووتبوونەو، تا لەدایکبوون.

لە یەکمەین 8 هەفتەدا دوا پیتاندن، گەشەکردنی مرۆ پنی دەگوتری ناولەمە، که بە مانای "گەشەکردن لەناو مە" دی. ئەم دەمە، پنی دەگوتری دەمی ناولەمەیی، که جودا دەکریتەو بە پیکهینانی زۆر بەی سیستەمەکانی لەش.

لە تەواو بوونی 8 هەفتەو تا کۆتایی دووگیانی، "گەشەکردنی مرۆ پنی دەگوتری کۆپەرەلە،" که مانای "کۆرپەییکی لەدایک نەبوو." لەم دەمەدا، که پنی دەگوتری دەمی کۆرپەلەیی، لەش گەرەتر دەبی و سیستەمەکانی دەست بە کار دەکەن.

تەمەنەکانی ناولەمەیی و کۆرپەلەیی لەم پرۆگرامدا ناماژ مە بو دەمیک که لە پیتاندنەوێ دەستپێ دەکات.

The Embryonic Period (The First 8 Weeks)

Embryonic Development: The First 4 Weeks

Chapter 3 Fertilization

بە زمانی بایۆلۆجی، "گەشەکردنی مرۆ لە پیتاندنەوێ دەستپێ دەکات،" که ژن و پیاویک هەریەکیان 23 لە کرۆمۆسۆمەکانیان لیکدەدن لەرێی یەکخستنی خانە بەر هەمەینەرەکانیانەو.

خانە بەر هەمەینەرەکانی ژن ناسراون بە "هیلکە" بەلام زاراوی درووست بریتیه لە هیلکۆکه (هیلکەیی پینەگەیشتو)

هەرچی خانە بەر هەمەینەرەکانی پیاو ناسراون بە "توو" بەلام زاراوی راستەقینە بریتیه لە "توومچکە" (تووی پینەگەیشتو)

دوای 4 بۆ 5 رۆژ، بۆشاییهك لهناو ئهم تۆپه خانهیهدا پینکدئ ئاولمهکهش پینی دهگوترئ توورمهکی دروستکهر - بلاستوسایست.

خانهکانی ناو بلاستوسایست پینان دهگوترئ تۆپهخانهی ناوهکی سهر و لهش و پیکهاتهی تریان لئوه پینکدئ که پنیستن بۆ گهشهکردنی مرۆ.

خانهکانی ناو تۆپهخانهی ناوهکی پینان دهگوترئ خانهی دروستکهری ئاولمهیی چونکه توانای دروستکردنی ههریهك له 200 جۆر خانهیان ههیه که له لهشی مرۆدا ههن.

Chapter 6 1 to 1½ Weeks: Implantation and Human Chorionic Gonadotropin (hCG)

دوای چونه خوار مه بهناو بۆری مندالدا، ئاولمه سههتاییهکه شوینی خۆی دهکاتهوه له دیواری ناومهی مندالدا. ئهم پروسهیه، پنی دهگوترئ جینگیربوون، 6 رۆژ دوای پیتاندن دهستی دهکات و 10 بۆ 12 رۆژ دوای تهواو دهبی.

خانهکانی ئاولمهیی گهشهکردو دهست به بهر ههمهینانی هۆرمونیک دهکن که پنی دهگوترئ مهمله هۆرمونی وئلدش بۆ گهشهکردنی توخمه رژینهکان یان HCG، ئهم پیکهاتهیه بههۆی زۆربهی تییستی دووگیانیوه دهبینرئتهوه.

HCG هۆرمونهکانی دایک بهر یوهدهبات بۆ راگرتنی خۆرسکی سووری مانگانه، و ریگههان به بهر دهوامیونی دووگیانی.

Chapter 7 The Placenta and Umbilical Cord

پاش جینگیربوون، خانهکان لهچواردهوری توورمهکی دروستکهر بهشیک له پیکهاتهیهک دروست دهکن که پنی دهوتریت وئلدش، که رۆلی ئالوگۆرکار دهبینئ لهنیوان سووری خوینی دایک و سووری خوینی ئاولمهکهدا.

وئلدش ئوکسجین، خۆراک، هۆرمۆن و دهرمانهکان به کۆرپهلهکه دهبخشی؛ ههموو پاشهرو بهر ههمهاتووهمان لادهبات؛ و ناهیلئیت خوینی دایک تیکهله به خوینی ئاولمه و کۆرپهلهکه بیی.

ههروهها وئلدش هۆرمونیش بهر ههم دینی پلهی گهرمی لهشی ئاولمه و کۆرپهلهکه کهمیک لهسهروو پلهی گهرمی لهشی دایکهکهوه رادهگرئ.

وئلدش بهستراوه به کۆرپهلهوه لهریی بۆریهخوینهکانی ناوکه-پهتکهوه.

لایهنه پشتگیرهکانی بوژاندنهوهی ژیان لهناو وئلدشدا پیشبرکن لهگهله نویتترین بهشی بوژاندنهوهی ژیان له نهخوشخانهکاندا دهکن.

Chapter 8 Nutrition and Protection

لهماوهی یهك ههفتهدا، خانهکانی تۆپهخانهی ناوهکی دوو چین پیک دههینن که پینان دهگوترئ چینی دروستکهری خوار مه - هایپوبلاست لهگهله چینی دروستکهری سهروه - نییبلاست.

چینی دروستکەری خوار موه تورەکەى زەر دینه دروست دەکات، که یەکیکە لەو پیکهاتانەى له ریهوه دایک خۆراک دەبەخشى به ئاولەمه ساواکه.

خانەکانى چینی دروستکەرى سەر موه پەر دەیک که پى دەلین سەر او - ئەمىۆن، له ناویدا ئاولەمهکه پاشان کۆر پهلهکه گەشەدەکات تا کاتى لەدایکبوون.

Chapter 9 2 to 4 Weeks: Germ Layers and Organ Formation

له نزیکەى دوو ههفته و نیودا چینی دروستکەرى سەر موه سى شانەى تايهتەمەندى پیکهتاوه، یان پىیان دەلین چینه دروستکەرەکان ئەوانیش پىستى دەرەکى - ئیکتودیرم، پىستى ناوەکى - ئیندودیرم، پىستى ناوەرستن - میسودرم.

پىستى دەرەکى، دروستکەرى گەلیک پیکهاتیه لەوانیش میشک، درکپەتک یان سپاینەل کۆرد، دەمارەکانى هەستکردن، پىست، نینۆکەکان، و قژ.

پىستى ناوەکى، دروستکەرى ناوپۆشى سیستى هەناسەدان و سیستى هەرسکردن، و هەندیک بەشى ئەندامە سەرەکیەکانى لەش پیکدینى وەک جگەر و پەنکریاس

پىستى ناوەرست دى، گورچیلەکان، ئیسکەکان، کرکراگەکان، ماسولکەکان، خرۆکەکانى خوین، و پیکهاتەکانى تر پیکدینى.

پاش 3 ههفته میشک دابەش دەبى بۆ سى بەشى سەرەتاییهوه پىیان دەگوتترى میشکى پىشەوه، میشکى ناوەرست، میشکى دواوه

گەشەکردنى سیستى هەناسەدان و هەرسکردن بەردەوام دەبى.

که یەکم خانەى خوین له توورەکەى زەر دینه دەردەکەوئ، دەمارەکانى خوین پیکدین له هەموو بەشەکانى ئاولەمهکەدا، و بۆریەکانى دى دەردەکەون.

دەستبەجى، گەشەکردنى دى بەخیرایى له ناو خۆیدا دابەش دەبى بۆ چەند سکۆلەیهک و دەستدەکات به گەشەسەندن.

دى دەستدەکات بەلیدان 3 ههفتهو یەک رۆژ دواى پیتاندى.

سیستى سورپخوین یەکم سیستى لەشه، یان گرووپى پەيوەندیدار به ئۆرگانەکان بۆ بەدیھێنانى کارکردن.

Chapter 10 3 to 4 Weeks: The Folding of the Embryo

لەنیوان 3 ههفته و 4 ههفتهدا پلانى لەش دەردەکەوئ وەک میشک، درکپەتک - سپاینەل کۆرد، و دى ئاولەمهکه بەئاسانى دەناسریتەوه شان به شانى توورەکەى زەر دینه.

گەشەکردنى خیرا دەبیتە هۆى چەماندەوهى ئاولەمهى کەمیک تەخت. ئەم پروسەیه بەشیک له توورەکەى زەر دینه که نیوپۆشى سیستى هەرسکردن و سنگ و بۆشایى سک له پەرەپێدانى مرقدا پیکدینى.

Embryonic Development: 4 to 6 Weeks

Chapter 11 4 Weeks: Amniotic Fluid

له چوار ههفته دا په رده په كې رهنګناوې دهوړې ټولمه كه ده دات له تووره كه په كې پر له شله دا. ټم شله پاكژكاره، پټې ده گووترې شله ی ټه منیوټیک كه ټولمه كه له برینداری ده پارټیزې

Chapter 12 The Heart in Action

دل ټیکرا نزیکه ی 133 جار له خووله کیګدا لی ده دات.

بروانه كه چوڼ دل رهنګ ده گوړې. هر كه خوین دمچټه ژوور و دټه دهرې سكوټه كانیوه له گهل هر لیدانیګدا.

دل نزیکه یی 54 ملیون جار پټش له دایكیوون لیده دات زیاتر له 3.2 بلیون جار له ماوه ی ژیانی 80 سالد لیده دات.

Chapter 13 Brain Growth

گه شه کردنی خیرای میښك به هوې گوړانی روخساریوه دیاره له میښکی پټشه وه، میښکی ناوهراس، و میښکی دواوه

Chapter 14 Limb Buds

گه شه کردنی چوار پهل ده ستپې ده كات له گهل دهر كه وتنی گوپكه ی چوار پهلدا له چوار ههفته دا.

پټست لهم كاته دا زور تنكه له به ټه وه ی كه ټه ستووری یه ك خانه یه.

هر كه پټست ټه ستوور ده بی رهنګه ناویه كه ی له ده ست ده دات؛ ټه مش ټه وه ده گه ټنی كه ټیمه ټه نیا ده توانین چاو له گه شه کردنی ټورگانه ناو كه په كان بو ماوه ی مانگیكی تر بكه یین.

Chapter 15 5 Weeks: Cerebral Hemispheres

له نیوان 4 بو 5 ههفته دا میښك به رده وامه له گه شه سه ندنیكی خیرادا و دابه ش ده بی بو 5 به شی ټاشكر اوه.

سه نزیكی 1/3 ی قه باره ی ټوله مه كه پیکدنیی

شپوه ی نیمچه گو ی میښك دهر ده كه وې و رده ووده ده بی به گهوره ترین به ش له میښك.

ټهر كه كان له كوټایدا كوټرول ده كرین له لایهن شپوه نیمچه گو ی میښكه وه كه ټم به شان ده گریته خو هو ش، فیربوون بیركر دټه وه، ټاخافتن، ببینین بیستن، جووله خو رسكه كان و كټشه چار سه كر دن.

Chapter 16 Major Airways

له سیستمی هه ناسه داند، قه ده سه ره کیه کانی راست و چه پی سیه کان ئامادهن و له کو تایداه ده لکین به بۆری هه ناسه دان یان کرکړوکه وه، له گه ل سیه کانداه.

Chapter 17 Liver and Kidneys

سه رنج بده که جگه ری گه وره هه ناو پرده کاته وه له تهنه نیشته لئیدانی دل هه وه.

گورچيله هه مېشه په کان له 5 ههفته دا دهر ده که مون

Chapter 18 Yolk Sac and Germ Cells

توره که ی زهر دینه خانه به ره هه مېنه ره سه ره تاييه کانی تیدایه که پیدان ده گووتری خانه کانی جیرم. له 5 ههفته دا خانه کانی جیرم نیشته جی ئورگانه به ره هه مېنه ره کان دهن له تهنه نیشته گورچيله کانه وه.

Chapter 19 Hand Plates and Cartilage

هه روه ها له ههفته ی 5 دا ئوله مه په له کان گه شه پنده دات و پیکه نانی کرگراکه ده ست ده کات له 5 ههفته نویدا

لیره دا په لی چه پ ده بینین و مه چه ک له 5 ههفته و 6 روزه دا

Embryonic Development: 6 to 8 Weeks

Chapter 20 6 Weeks: Motion and Sensation

له 6 ههفته دا نیمچه گوئی می شک گه شه ده کات خیرا تر له به شه کانی تری می شک

ئوله مه ده ست ده کات به دروست کردنی جووله ی له خووه و جووله ی په رچه در. هه ندیک جووله پیویسته بو گه شه سه ندنی ئاسایی ریشاله کانی هه ستردن.

ده ست لئیدانی لای ده می ئوله مه که وه ده بینته هوئی نه وه ی که ئوله مه که به ره مو دواوه سه ری به ری.

Chapter 21 The External Ear and Blood Cell Formation

گوچكەى ناومو شىوھى خۆى وەردەگرى.

لە 6 ھەفتەدا پىكەينانى خانەى خوين لە جگەردا دەستى پى كرددوھ كە لىمفوسايتەس ئىستا ئامادىيە. ئەم جورە لە خانەى خروكەى سىپى بەردى بناغەى سىستىمى پارىزگارى لەشە.

Chapter 22 The Diaphragm and Intestines

ناوپەنچك ماسولكەى بنەرەتى لە ھەناسەداندا. كە بەزورى لە 6 ھەفتەدا پىكدىن.

بەشيك لە رىخولە ئىستا بەكاتى دەر دەكەوى. بو ناوكەپەتك ئەم پرۆسە ئاساييە پى دەگوترى فيزولوژىك ھىمەشن، كە جى بو ئورگانەكانى تر لە ناو ھەناودا خوش دەكات.

Chapter 23 Hand Plates and Brainwaves

لە 6 ھەفتەدا پىستى دەستەكان روويەكژمىان كەم تەخت دەبى.

شەپولەكانى مېشك لە سەرەناى 6 ھەفتە و 2 رۆژدا تۆماركرىن.

Chapter 24 Nipple Formation

.گويمەمكەكان بەدرىژاى لاتەنىشتەكانى لەشەوھە دەر دەكەون. كەمىك پىش گەىشتنە جى خويان لە پىشەوھى سىنگدا

Chapter 25 Limb Development

لە 6 ھەفتە و نىودا ئانىشكەكان ئاشكران، پەنجەكان دەستدەكەن بە جىابوونەوھ، و جولەى دەست دەتوانرى ببىنرى.

پىكەينانى ئىسك پى دەگوترى ھەستكردن - ئوسىفىكەيشن، بە ئىسكى چەلمە دەستپى دەكات، يان قەفەزەى سىنگ، و ئىسكەكانى خوارەوھ و سەرەوھى شەپولگە.

Chapter 26 7 Weeks: Hiccups and Startle Response

نىسگەرە لە 7 ھەفتەدا سەرنجدراوھ.

جولەى قاچەكان ئىستا دەتوانرى ببىنرى، لەگەل ھەلوئىستى كتوپردا.

Chapter 27 The Maturing Heart

چوار سكوټه‌ی دل زور بهی ئیستا پیکهاتوون. تکرر ئیستا دل 167 جار له خوله‌کیدا لیده‌دات. چالاکی کاره‌بایی دل له 7 ههفته و نیودا تو‌مار کراوه که شیوه شه‌پوله‌که‌ی له‌وه‌ی که‌سیکی گهوره‌ی ده‌چی.

Chapter 28 Ovaries and Eyes

له مینهدا هیلکه‌دانه‌کان له 7 ههفته و نیودا ده‌ناسرینه‌وه.

له 7 ههفته و نیودا، تورپچاو رنگی خو‌ی و هرده‌گری به‌ئاسانی ده‌بیرئ و پیلوی چاوه‌کان ده‌ست به گه‌شه‌کردنیکی خیرا ده‌کن.

Chapter 29 Fingers and Toes

په‌نجه‌کان لیکجودا ده‌بنه‌وه. و په‌نجه‌کانی قاچ ته‌نیا له بنه‌وه به‌یه‌که به‌ستر اون.

ده‌سته‌کان ئیستا به‌یه‌که‌ده‌گن. هر وه‌ک پنیه‌کان

ئه‌ژنوکانیش نامادن.

The 8-Week Embryo

Chapter 30 8 Weeks: Brain Development

له 8 ههفته‌دا میتیک زور به‌باشی په‌ره‌ی سه‌ندوه و نزیکه‌ی نیوه‌ی کیشی له‌شه‌ی ئاوله‌مه‌که پیکدینی.

گه‌شه‌کردن به ریزه‌یه‌کی له‌ئاسابه‌ده‌ر به‌ردوام ده‌بی.

Chapter 31 Right- and Left-Handedness

له 8 ههفته‌دا 75%ی ئاوله‌مه‌کان زورتر ده‌ستیراست به‌کارده‌هینن. ئه‌وانی تر به‌یه‌کسانی دابه‌ش بوون به‌سه‌ر زالبوونی ده‌ستیچه‌پ یان دلخوازی هیچ ده‌ستیکدا. ئه‌مه زووترین به‌نگه‌یه بو ده‌ستراسته یان ده‌ستیچه‌په

Chapter 32 Rolling Over

کټټیټه پزیشکیه کان دنووسن که توانای "هه لگه رانه وی" هه یه و هک 10 بو 20 ههفته دواى له دایکبوون دهر ده که وی. هه رچه نده نه م خوگونجانه سه ر نجر اکټیسه زور زووتر نیشان دراوه له دهور و به ریکی که م - کټیسی پر له شله ی تووره که ی نه مینو تیک. ته نیا که می هیز پیویسته بو زالبوون به سه ر هیزی کټیشر دنی زه ویدا له دهر ی مندال داندان ری له هه لگه ر نده وی مندال ده گری.

ناولهمه که دسته کات به چالاکی زورتر له م ده مه دا.

جووله له وانیه هیواش بی یان خیرا، یه کټیک بی یان دووباره له خووه بی یان کار دانه وه بی

خولانه وی سه ر، دریز کردنی مل، و دستدان له دهموچاوه وه زور جار روودهدات.

دهست لیدانی ناولهمه که سه ر جی راده کټیسی، جووله ی شه ویلگه فیربوونی جوولان، و جووله ی په نجه ی قاچ

Chapter 33 Eyelid Fusion

له نیوان 7 و 8 ههفته دا پیلوه کانی سه ره وه و خواره وه به خیرایی به سه ر چاوه کانه وه گه شه ده که ن و که مټیک پیکه وه دهنووسین.

Chapter 34 "Breathing" Motion and Urination

له گهل نه وی هه وا له مندال داندانیه، ناولهمه له 8 ههفته دا جووله ی هه ناسه دانی پچر پچر نیشان دهدات.

له م ماوه یه دا گورچیله کان میز به سه ر هم دینن. که تیکهل به شله ی دهوری نه مینو تیک ده بی

له ناولهمه ی نیردا گوننه کان پیکدین دهست ده که ن به سه ر هه مه نانی و به ر هللاکردنی تیتستوسیروین.

Chapter 35 The Limbs and Skin

نیسه که کان، جوومگه کان، ماسولکه کان، دهمارکان و دهمارکانی خوینی چوارپهل له وانیه مروی گه وره ده چن.

له 8 ههفته دا، پیستی دهر وه ده بی به پیستیکی ته نکى فرچه چن رنگه ناویه که ی له دهست دهدات.

بروکان گه شه ده که ن، هاوکات موو له دهوری دم دهر ده که وی

Chapter 36 Summary of the First 8 Weeks

8 ههفته كۆتايى دەمى ئاۋلەممەى نىشان دەدات

لەم دەمەدا ئاۋلەممەى مرۆ گەشەى كردووه لە خانەپەكى تاكەرە بۆ نزيكەى 1 بليۆن خانە كە زياتر لە 4000 پيڭكەتەى مرۆيى جودا پيڭدئين.

ئاۋلەممە نىستا زياتر لە 90%ى پيڭكەتەكانى مرۆى گەرەى تيدا ديارە.

The Fetal Period (8 Weeks through Birth)

Chapter 37 9 Weeks: Swallows, Sighs, and Stretches

دەمى كۆرپەلەكە بەر دەوام دەبیت تا لەدايكيوون.

لە 9 ههفتهدا، مژيني پەنجەگەرە دەستپي دەكات و كۆرپەلە دەتوانى شلە ئەمىنۆتیهكان بمژى.

كۆرپەلە دەتوانى تەنيك بەدەست بگرى، سەر بۆ پيش و پاشەوه دەجوولئى، كردنەوه و داخستنى شەويلگە، جوولەى زمان، هەناسە هەلكيشان، و خوڭكيشانەوه.

دەمارى هەستەكان لە دەموچا و لەپى دەستەكان بۆلۆدەبنەوه، بنى پيكان دەتوانن هەست بە سووكە دەستلئيدانتيك بكەن

"لە كار دانەوهى سووكە دەستلئيدانتيكى بنى پى،" كۆرپەلە كەمەر و ئەژنۆ دەچەمىنئەوه و رەنگە پەنجەقاجى لۆل بكات.

پيئۆهكان نىستا بەتەواوى داخراون.

لە قورگدا، بەستەرى دەنگ دەردەكەون كە نيشانەى دەستپيكي داوهكانى دەنگە.

لە كۆرپەلەى مپينهدا، مندالان دەناسرئتەوه و خانە بەر هەمپنەرە پينهگەيووهكان كە پييان دەگووترى هيلكە بەر هەمپين - ئوگۆنى لە مندالاندا زۆر دەبن.

ئەندامانى زاوژي دەرمووه وردەمورده دەناسرئنەوه نيرنپن يان مپينه.

Chapter 38 10 Weeks: Rolls Eyes and Yawns, Fingernails & Fingerprints

گەشەسەندنى ديار لەنپوان 9 و 10 ههفتهدا كيشى لەش 75% زيد دەكات.

لە 10 ههفتهدا، جۆشى پيئۆى چاوى سەر موه دەبیتە هوى خلبوونەوهى بەر موخوارەوهى چاوى.

كۆرپە باوئيشك دەدات و زۆر جار دەمى دەكاتەوه و داى دەخات.

زۆربەى كۆرپەكان پەنجەگەرەى دەستەراستىيان دەمژن.

بەشەكانى رىخۆلە لە ناوكە-پەتكەو. دەگەر ینەو بۆ بۆشایی ھەناو.

ھەستەردن لە زۆربەى ئیسكەكاندا دەستى پێكردووە.

نېنۆكەكانى قاچ و گەشەدەكەن.

پەنجەمۆرى بېھاوتا 10 ھەفتە دواى پېتانندن دەردەكەوئ. ئەم نەخشانە دەكرئ بۆ ناسىنەو بەكار بەھىنرئ لە سەر تاسەرى ژياندا.

Chapter 39 11 Weeks: Absorbs Glucose and Water

لە 11 ھەفتەدا لووت و لئوھەكان بەتەواوى پێكدین. ھاوكات كە ھەموو بەشەكانى تری لەش پێكدین. رووخسارىيان لەگەڵ ھەموو قوناغێكدا لە ماوەى ژيانى مرۆدا دەگۆرئ.

رىخۆلە دەست بە مژینى گلوکوز و ئاو دەكات لەلایەن كۆرپەلەو ھەلدەمژرئ.

ھەر چەندە سێكس دیارى كراو لە پېتاندا، ئەندامى زاوژى دەركى ئیستا دەتوانرئ بناسرئتەو ھەك نیر یان مئ.

Chapter 40 3 to 4 Months (12 to 16 Weeks): Taste Buds, Jaw Motion, Rooting Reflex, Quickening

لە نیوان 11 و 12 ھەفتە دا لە 60% كیشى كۆرپەلە زیاد دەكات

12 ھەفتە نیشاندەرى كۆتایى یەكەمین سنییم قوناغە، یان تراىمىستەر، لە دووگیانى

گۆپكە ئاشكر اكانى تام ئیستا ناوھەى دەمیان داپۆشیو. تا لەداىكبوون، گۆپكەكانى تام تەنیا لەسەر زمان و مەلاشوو دەمئینەو.

لەسەر تەى 12 ھەفتەدا جوولە لە رىخۆلەدا دەستپى دەكات و بەردەوام دەبى نزیك بە 6 ھەفتە.

یەكەم مادە كە لە كۆلۆنى كۆرپەلە و كۆلۆنى نوئ زادەو دەرىژرئ پىی دەگوتوئ مۆكۆنییم. پێكھاتوو لە ئەنزیمەكانى ھەرسکردن، پروتین و خانەى مردوو كە لەلایەن بەشەكانى ھەرسکردنەو بەر ھەم دینرئ.

لە نزیك 12 ھەفتەدا پەلەكانى سەر ھەو دەرىژ دەبن گەیشتوو مە ریزەى گونجاویان قەبارەى لەش. پەلەكانى خوار ھەو زۆر تر دەخایەنن بۆ وەرگرتنى دواىن ریزەى خویان.

تەنیا پشت و تەپلى سەر نەبى، لەشى كۆرپەلەكە ئیستا ھەلوئىست لە سووكە دەستئیدانئك وەدەگەرئ.

گەشەكردنى جودابوونەو سێكس بۆ یەكەم جار دەردەكەوئ. بۆ نمونە، كۆرپەى میننە شوپلگەكانى زیاتر لە نیر دەبزوئینئ.

به پېچوانهوهی ههلوئیسگرتنی کشانهوه که پېشتر دهینرا، ئیستا جوشدانی نزیك دم دیاره لاکردنهوه له بووژینهوهیهک و کردنهوهیهکی دم ئهم کاردانهوهیه پئی دهگوتری "کاردانهوهی بنههتی" و بهردهوام دهبی تا دواي لهدایکبوون، یارمهتی ساوا دههات له دوزینهوهی گوی مهمکی دایکی له ماوهی شیردانی خورسکدا.

دهموچاو بهردهوام دهبی له کاملبووندا که چهوری دهست دهکات به پرکردنهوهی کولمهکان و ددان دهست دهکات به گهشهکردن.

له 15 ههفتهدا، مولولولهکانی خوین سهرهلهدهدن و له مۆخی ئیسکدا زوردهبن. زوربهی خانهکانی خوین پیکدین.

ههرچنده جووله دهستی دهکات له ئاولمههی 6 ههفتهدا ژنی دووگیان بو یهکه جار ههست به جوولهی کورپهله له نیوان 14 و 18 ههفتهدا دهکات. لای خومان، ئهم کاره پئی دهگوتری شهقهاویشتن.

Chapter 41 4 to 5 Months (16 to 20 Weeks): Stress Response, Vernix Caseosa, Circadian Rhythms

له 16 ههفتهدا، پرۆسیجهری دهرزی لیدان له سکی کورپهکه هورمۆنیک دهردههات کاردانهوهی گووشار رشتتی نورادرینهلاین، یان نورپاینفراین بو ناو جوگهکانی خوین. مندالی تازه لهدایکبوو یان مروی گهوره کاردانهومیان لیکدهچی له ههمبهر پرۆسیجهره ترسینههکان.

له سیستمی ههناسهداندا، بوری سییهکان ئیستا نزیکن له تهواوبونهوه.

ماددهیهکی سپی پاریزه، که پئی دهگوتری فیرنیکس کاسیوسا، ئیستا کورپه دهدهپوشی. فیرنیکس پیست دهپاریزی له هوکاری خورینهی شلهی ئهمینوتیک

له 19 ههفتهوه جوولهی کورپهله، چالاکي ههناسهدان و ریژهی لیدانی دل دهست دهکات به سووری رۆژانه که پئی دهگوتری سیرکهدیان ریتمس.

Chapter 42 5 to 6 Months (20 to 24 Weeks): Responds to Sound; Hair and Skin; Age of Viability

له 20 ههفتهدا کوکیلا که نورگانی بیستنه گهیشتوته قهبارهی کاملی خوی له ناو تهواو پینگهیشتوی گوی ناوهوه. لهمهودوا، کورپهله ههلوئیسیت له مهودایهک دهنگ وهردهگری.

موو دهست دهکات به گهشهکردن لهسهر پیستی سهر

ههموو چینهکانی پیست و پیکهاتهکانی دابینن، که ئهمهش گلاندهکان و سهلکی مووهکان دهگریته خوی.

له 21 بو 22 ههفته دواي پیتاندن، سیهکان کهمیک بهتوانا دهنن بو ههناسهدان. ئهمه قوناغی گهشهکردن رهچاو دهکات لهبهرئوهی ژیان له دهرهوهی مندالان شیواو دهبی بو ههندیک کورپهله. بهدهستهینانی یهک لهدواي یهکی پیشکوهنتی پزیشکی بهردهوامبوونی ژیان دهستهبهر دهکات بو ساوا پیشومختهکان.

Chapter 43 6 to 7 Months (24 to 28 Weeks): Blink-Startle; Pupils Respond to Light; Smell and Taste

له 24 ههفتهدا، پئلوهمان دهكرينهوه و كورپهله چاوهكانى لهناكاو دهنرووكينى. نهمه كار دانهمويه بو دهنگيكي بهرزي لهناكاو كه ئاسايى زووتر گهشه دهكات له كورپهلهى ميينهيدا.

زوربهى ليكولهرهوان دهريان خستوه كه دهنگى بهرز رهنكه كاريگهري بهد بى لهسهر تهنرووستى كورپهله. نهجامه دهمودهستيهكان زيادبوونى ريژهى ليدانى دل دهگرته خوى لهرادهبهدهرى ههلاوسانى كورپهله، و گورانكارى چاوهنوار نهكارو له ههلسوكهوتدا. يهكيك له ناكامه دريژخايههكانى لهدهستچوونى بيستن دهبى.

ريژهى ههناسهدانى كورپهله دهكرى هينده زياد بكات بگاته 44 خولى ههناسههرگرتن و دانوه له خوولهكيكدا.

له قوناغى سنيهمى دووگيانيدا، گهشهى خيرايبى ميشك زيد له 50%ى ووزهى بهكار هينراو لهلايهن كورپهلهوه بهكار دينى. كيشى ميشك له 400-500% زيدهكات.

له 26 ههفتهدا، چاوهكان فرميسك دهرنن.

ههر له سههتاى 27 ههفتهدا، گلينهكان ههلويست له رووناكى وهردمگرن. نهم ههلوسته برى نهو رووناكيه رييك دهخات كه دهگاته توري چاو له سههتاسهري ژياندا.

ههموو پيكهاتهكان پيوستيان به فهنگشنى بونكردن نامادن. تويزينهوه لهسهه مندالى پيشوهخت تواناي ناسينهوهى بوئى ناخوش ئاشكرا دهكات ههر له سههتاى 26 ههفتهدا دواى پيتاندن.

به دانانى مادهيهكى شيرين له نهمينووتيكدا ريژهى ههلاوسانى كورپهله زيدهكات. به پيچهوانوه، كههمبونهوهى ههلاوسانى كورپهله به دواى رشتتى مادهيهكى تالدا دى. گورانى گوزارشى دهمووچاوشى بهدوايدا دى.

بهدواى زنجيرهيهك جوولهى ههنگاو - ئاسا كه له رويشتن دهچى، كورپهله خوى دهنوشتيهتتهوه.

كورپهله زور چرچ دهرناكهوى چونكه چهورى له ژير پيستدا كودهبيتتهوه. چهورى روئيكى بنههتتى دهبينى له پاراستنى پلهى گهرمى لهش و ووزه كودهكاتتهوه دواى لهدايكبوون

Chapter 44 7 to 8 Months (28 to 32 Weeks): Sound Discrimination, Behavioral States

له 28 ههفتهدا كورپهله دهتوانى جياوازي لهنيوان بهرزي و نزمى دهنگدا بكات.

له 3 ههفتهدا، جوولهى ههناسهدان باوتر دهبى له كورپهلهى ئاساييدا، 30 بو 40%ى كاتهكاندا روودهات.

له ماوهى 4 مانگى كوتايى دووگيانيدا، كورپهله چالاكيه ريكخراوهكانى بهرجهسته دهكات كه يهكخراوه لهگهل كاتهكانى پشووداندا. نهم ههلسوكهوتانه ئاوينه زيادبوونى ئالوزبوونن له نيوهندى سيستمى ههستكر دندا.

Chapter 45 8 to 9 Months (32 to 36 Weeks): Alveoli Formation, Firm Grasp, Taste Preferences

نزيك له 32 ههفته سيكئانۆچكهكانى سى "or air "pocket" cells, يان خانهكانى "توررهكهكانى" ههوا له سبهكاندا دهست به گهشهکردن دهكمن و بهرداوام دهبن له دروستبووندا تا 8 سأل دواى لهدايكبوون.

له 35 ههفتهدا، كۆرپهله دهستگرگيرهكى قايمى ههيه.

كۆرپهله چندين جور مادهى پيدا دهرژئ كه لهوهدهچئ كارىگهر بئ لهسهر دلخوازهكانى دواى لهدايكبوون. بۆ نمونه، ئهوه كۆرپهله لانهى كه دايكهكانيان رازيانه بهكاردينن، مادهيهكه تام دهداث به رووهكى بنههلهك، وهك پهسهندکردنى رازيانه دواى لهدايكبوون له كۆرپهلهكهدا دهردهكهوئ. ساواى تازه لهدايكبوو بهئى رووبهروبوونهوهى رازيانه پئيش لهدايكبوون، ههزى لئى نابئ.

Chapter 46 9 Months to Birth (36 Weeks through Birth)

كۆرپهله ژانگرتنى دايك دههرووژئنى به رژاندنى برىكى زور له هورمۆنىك كه ناسراوه به ئيستروژين. بهو شيوهيه له قوناغى كۆرپهلهيهوه دهگوزرئتهوه بۆ ساواى تازه لهدايكبوو.

لهدايكبوون بههوى گرژبوونى بههئزى مندالئانهوه دهردهكهوئ. ئهجمامى لهدايكبوونى مندال دهبئ.

له پيتاندنهوه تا لهدايكبوون و پاشانئيش، گهشهکردنى مرؤ داينهميك، بهردهوام و ئالۆزه. دوزينهوه نوييهكان دهربارهى ئهم پرۆسهيه سهرنجر اكهئشه بهردهوام كارىگهرى بههئز لهسهر گهشهکردنى كۆرپهله نيشاندهداث له تهمهئىكى درئزى دروستدا.

كه تيگهئيشتمان بۆ گهشه سهرهتاييهكانى مرؤ بهرمو پئيشهوه دهچئ، ههروهك توانامان بۆ بههئزکردنى تهنדרوستى - پئيش و پاش لهدايكبوون.